

מפגש בנושא: מקורות המידע
בגרות מעשית עיתונות (תשפ"ג)

כתב וערך: שי שקד

דברים שכדאי לשנות

"תסמונת היועצת"

אחת המטרות שלנו היא שתלמיד.ה יחשפו ויגיעו כמה שיותר קרוב לעניין עצמו וישתמשו במקורות מידע המומחים בתחומם, לדוגמא:

- פסיכולוגים/פסיכיאטרים/מחלקות הרווחה והחינוך בעיריות ובמועצות המקומיות.
- עו"ד/בנקאים/כלכלנים/אנשי אקדמיה וחוקרים בתחום המסויים.
- שוטרים/דוברות /פעילים חברתיים ועמותות רלוונטיות (רשתות חברתיות ועמודי בית רלוונטיים).

זה לגמרי בסדר שהמורה/התיכון הוא זה שיקשר:
לכולנו יש חברים/ות שעוסקים בתחומים רלוונטיים.
התיכון עצמו עובד מול אנשי מקצוע שכאלה.

תסמונת-העיתונאי האחר

(שימוש וציטוט של תוצרים עיתונאיים מכלי תקשורת מהרשת)

בהרבה מתיקי ההפקה שבדקתי לאורך השנים יש שימוש בציטוט ישיר ואו בציטוט עקיף מתוך כתבות אחרות שהתלמיד מצא ברשת (מדובר בעיקר בחלקים מידעיים של התוצרים סטטיסטיקות, מספרים, גראפים וכד')

גם במקרה הזה השאיפה שלנו היא שהתלמיד יגיע בעצמו למקור המידע ולא ישתמש בתוצר מוכן שמצא ונעשה ע"י עיתונאי אחר.

בד"כ במקור המידע המקורי יכול מידע נוסף המאפשר לתלמיד עוד אפשרויות בחירה והתאמה לתוצר ולנושא הכתבה הספציפי שלו.

דוגמא:

[כתבה במאקו בנושא הרגלי הצריכה של הישראלים](#)

[הדוח עצמו- עליו מתבססת הכתבה](#)

בהרבה מאד מהמקרים יש הפנייה/ציון מקור המידע המלא בכתבה עצמה.

מקורות מידע רשמיים מומלצים

- <https://octopus.org.il/>
- <https://www.odata.org.il/>
- <https://www.cbs.gov.il/he/Pages/default.aspx>
- <https://main.knesset.gov.il/Activity/Info/Research/Pages/search.aspx>
- <https://www.meida.org.il/>
- <https://www.idi.org.il/>
- <https://hasata.berl.org.il/%d7%90%d7%95%d7%93%d7%95%d7%aa/>
- <https://info.data.gov.il/datagov/home>
- https://scholar.google.co.il/schhp?hl=iw&as_sdt=0,5
- <https://www.idi.org.il/>
- <https://hasata.berl.org.il/%d7%90%d7%95%d7%93%d7%95%d7%aa/>
- <https://info.data.gov.il/datagov/home>
- [עמוד הבית - מסגרות מדיה \(sapid.ac.il\)](http://sapid.ac.il)

קצת על חיפוש בגוגל

סיומות ברשת:

• Co\COM - מסחרי

• AC - אקדמי

• Org - ארגון ללא כוונות רווח

• GOV - ממשלתי

בשאיפה שהתלמיד ישתמש בעיקר בשלושת האחרונים (AC\ORG\GOV)

עוד קצת על גוגל

- מחפשים ביטוי או משפט מסוים? השתמשו במרכאות כפולות בתחילתו ובסופו. תקבלו רק תוצאות בהן המלים מופיעות בדיוק כפי שהופיעו במשפט שלכן.
- ביצעתם חיפוש אבל צצות לכם המון תוצאות לא רלוונטיות? אם יש להן מכנה משותף, אפשר להכניס לחיפוש מילה המתארת את המשותף להן, עם סימן מינוס לפנייה, וגוגל תראה לכם רק תוצאות שהיא אינה מופיעה בהן.
- קרה לכם שזכרתם רק חלק מביטוי/שיר ואתם רוצים לחפש אותו, אבל חסרה לכם מילה? נסו להחליפה ב-*. למשל: "הניח * על קרן הצבי".
- יודעים באיזה אתר הופיע מה שאתם מחפשים, או רוצים לבצע חיפוש באתר אבל החיפוש בתוכו גרוע? הקלידו בשורת החיפוש את מילות החיפוש שלכם בתוספת : site שם האתר. כמו למשל: נתניהו site:cnn.com
- מחפשים סוג קובץ מסויים? למשל, מסד נתונים שאתם רוצים לקבל דווקא באקסל? פשוט הוסיפו לחיפוש. filetype:xls
- <http://www.baba-mail.co.il/content.aspx?emailid=32070>
- <https://www.themarker.com/wallstreet/2014-12-10/ty-article/0000017f-dbd8-db22-a17f-fff964040000>

חידושים והמצאות-חומר למחשבה

גוגל טרנדס:

כלי המחקר של גוגל משמש עיתונאים בזיהוי נושאים "חמים"/מגמות של סדר היום/עניין ציבורי וכד'.

<https://trends.google.co.il/trends/>

מנועי AI:

• <https://openai.com/>

• [זיוף הנחיתה על הירח](#)

• <https://www.themarker.com/technation/2022-12-04/ty-article/.premium/00000184-dd0d-d7ff-ab95-dd5d531b0000>

הערות / הארות לפני בחירת נושא: ידיעה חדשותית

• בהרבה מהתוצרים שאני מקבל נושא הידיעה הוא אירוע שקרה לתלמיד או שהתלמיד היה נוכח בו במקרה ואף התרחש לפניי זמן רב.

בחירה ואשור של אירוע כזה למעשה מצמצמת ביותר את אפשרות העבודה שלו מול מקורות מידע איכותיים:

• לא ניתן לחזור ולראיין מקורות מידע.

• האירוע עצמו לא אקטואלי.

• אין עניין ציבורי.

• פרטים נשכחו והתוצר חלקי.

• אין צילומים או צילומים לא טובים.

בשאיפה ואף כתנאי בסיס על התלמיד לסקר אירוע חדשותי עתידי, אחד כזה שהוא יודע שכאשר הוא יהיה נוכח בו הוא יתנהג בו כעיתונאי, מאד יקל על התלמיד בעניין מקורות המידע:

• יוכל לראיין במקום הארוע.

• הארוע אקטואלי.

• התלמיד יוכל להביא נקודת מבט עיתונאית, עכשווית ואוטנטית.

• חינוך/הקנייה של דרכי פעולה עיתונאיות מקצועיות, אתיות וחווית לימוד אחרת.

• צילומים אישיים, איכותיים בעיניים של עיתונאי.

• עניין ציבורי.